

การศึกษาวิจัยคุณภาพระบบเฝ้าระวังวัณโรคปอดพบเชื้อรายใหม่ จังหวัดอุดรธานี ปี พ.ศ. 2551 เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพการรายงานผู้ป่วยวัณโรคปอด ด้านความครบถ้วน ความถูกต้อง และความทันเวลา ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2550 ถึง 30 กันยายน 2551 โดยใช้แบบบันทึก จำแนกตามตัวแปรการรายงานจากทะเบียนการตรวจเสมหะหาเชื้อวัณโรคทางห้องชันสูตรโรค รายงานการบันทึกเวชระเบียนตามบัญชีจำแนกโรคระหว่างประเทศ (ICD 10: A15.0) ทะเบียนผู้ป่วยวัณโรค และรายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา (รายงาน 506 และรายงาน 507) ของโรงพยาบาลศูนย์ 1 แห่ง และโรงพยาบาลชุมชนในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรธานี จำนวน 18 แห่ง วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา หาจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่ที่ตรวจเสมหะพบเชื้อ รวมทั้งสิ้น 619 ราย โดยได้มีการรายงานการบันทึกเวชระเบียน ร้อยละ 92.9 ได้มีการขึ้นทะเบียนที่คลินิกวัณโรค ร้อยละ 70.9 และได้มีการรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุดเพียง ร้อยละ 33.4 เมื่อพิจารณาด้านความทันเวลาในการรายงานผู้ป่วยวัณโรคปอดตามมาตรฐานงานระบาดวิทยา ซึ่งภายหลังจากวันที่พบผู้ป่วยโรงพยาบาลต้องบันทึกรายงาน 506 ภายใน 3 วัน พบความทันเวลา ร้อยละ 20.8 พบความทันเวลาที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดได้รับรายงาน ภายใน 6 วัน ร้อยละ 33.4 และพบความทันเวลาของการขึ้นทะเบียนผู้ป่วยเพื่อรับการรักษาวัณโรคที่คลินิกวัณโรค ภายใน 30 วัน สูงถึง ร้อยละ 97.7 เมื่อพิจารณาด้านความครบถ้วน ถูกต้อง จำแนกตามตัวแปรที่รายงาน พบว่า มีเพียงรายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาที่มีความครบถ้วน ถูกต้องของรายงานทุกด้านที่ศึกษา สำหรับรายงานการขึ้นทะเบียนวัณโรคส่วนมากมีการรายงานได้ครบถ้วน ยกเว้น ผู้กำกับการกินยา ผลการตรวจเลือด HIV และผลการรักษา คิดเป็นร้อยละ 96.1, 98.2 และ 98.9 ตามลำดับ ส่วนรายงานทางการบันทึกเวชระเบียนส่วนมากมีการรายงานได้ครบถ้วนเช่นเดียวกัน ยกเว้น วันที่พบผู้ป่วย ร้อยละ 99.1 และที่อยู่ ร้อยละ 99.8 สำหรับความถูกต้องของการรายงาน พบว่า รายงานทางทะเบียนคลินิกวัณโรคตัวแปรส่วนใหญ่มีความถูกต้อง ยกเว้น ผู้กำกับการกินยา ผลการตรวจเลือด HIV และผลการรักษา คิดเป็นร้อยละ 96.1, 97.3 และ 99.1 ตามลำดับ ขณะที่รายงานทางเวชระเบียน ตัวแปรส่วนใหญ่มีความถูกต้องเช่นเดียวกัน ยกเว้น วันที่พบผู้ป่วย ร้อยละ 99.1 และที่อยู่ ร้อยละ 99.8

จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบความครอบคลุมของการรายงานผู้ป่วยวัณโรคปอดในระบบการรายงานทั้ง 3 ประเภทมีความแตกต่างกันอย่างมาก จึงควรพิจารณาปรับลดระบบการรายงานผู้ป่วยให้มีเท่าที่จำเป็น ซึ่งระบบการรายงานนั้นต้องมีคุณภาพการรายงานมากที่สุด และข้อมูลตัวแปรที่มีความสำคัญของผู้ป่วยไม่สูญหาย เพื่อลดภาระงานเจ้าหน้าที่ไม่เป็นการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน ผู้บริหารควรติดตามสถานการณ์วัณโรคในพื้นที่อยู่เสมอเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้รับผิดชอบใช้ประโยชน์จากข้อมูลการดำเนินงาน และรายงานผู้ป่วย และควรมีการศึกษาผู้ป่วยที่ตรวจเสมหะพบเชื้อแต่ไม่ได้รายงานในระบบต่างๆเพื่อไม่ให้ผู้ป่วยสูญหายก่อนได้รับการรักษา

The descriptive study aimed to investigate reporting quality of new sputum–smear positive tuberculosis patients. The data were collected from a center hospital and 18 district hospitals in Udon Thani province during October 1, 2007 to September 30, 2008. The information was extracted from several sources i.e. laboratory records, hospital summary records (ICD10:A15.0), tuberculosis register records and epidemiological surveillance records. The data were presented as frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results were shown that there were 619 new sputum–smear positive results. The coverage of reports mostly found reporting hospital summary records (92.9%), followed by tuberculosis register records (70.9%) and epidemiological surveillance records (33.40 %), respectively. For timeliness in the epidemiological surveillance records, the reporting time within 3 days was 20.8 %, within 6 days was 33.4%, and tuberculosis cases reported in the tuberculosis register records within 30 days was 97.7%. In term of the completeness and the accuracy of variables, 100 % were only found in part of the epidemiological surveillance records in all aspects. Almost completeness were found in the part of the tuberculosis register records except some variables which were DOTS observer, the results of HIV investigation and the treatment outcome as 96.1%, 98.2% and 98.9%, respectively. In part of the hospital summary records, almost variables are completeness except onset date (99.1%) and address (99.8%). Furthermore, in part of the accuracy. Almost variables are accurate were found in part of the tuberculosis register records except DOTS observer (96.1%), the result of HIV investigation (97.3%) and the treatment outcome (99.1%). The part of the hospital summary records the variables almost accurate except onset date (99.1%) and address (99.8%).

The study results would recommend that the covering patient reports are very different, we should consider reducing the type of reports such a only necessary type. The reports need to be the most qualitative to report, and the information of main variables should not be lost. So it will reduce some overlapping duties of the staffs. The executives should always follow the situation of tuberculosis in their areas to active their staffs for using the information to proceed and report the patients. There should be some studies of the patients whom found positively tuberculosis but have not been reported to any systems for making sure that the patients will not be lost before getting the treatments.